

Miljøverndepartementet
Postboks 8013 Dep.
0030 OSLO

Vår dato
15092010

Vår referanse
201000087/3-541.0

Vår saksbehandler
Elling Lorentsen, tlf. 73 54 58 71

Deres referanse

OPPDATERING AV DET FAGLIGE GRUNNLAGET - FORVALTNINGSPLANEN FOR BARENTSHAVET - LOFOTEN

Norges Fiskarlag har i landsstyremøtet 15. september 2010 drøftet oppdateringen av det faglige grunnlaget for Forvaltningsplanen for Barentshavet – Lofoten, og fattet følgende vedtak:

”Generelt

1. Norske fiskere er avhengige av å kunne høste langsiktig av fiskebestandene. Det er nødvendig at havet er så rent som mulig for å sikre trygg sjømat til forbrukeren.
2. Det er nå foretatt en revidering av den første forvaltningsplan som ble utarbeidet i Norge. Forvaltningsplan for helhetlig forvaltning av Barentshavet og områdene utenfor Lofoten ble første gang vedtatt i 2006. Det ble da vedtatt at enkelte områder hadde større betydning for økosystemet enn andre områder. I disse områdene skulle det ikke etableres petroleumsaktivitet. I tillegg ble det vedtatt å samle mer kunnskap (geologisk og biologisk) i områdene som hittil ikke har vært åpnet for petroleumsvirksomhet utenfor Lofoten og Troms.
3. I perioden fram til april 2010 har det pågått arbeid for å skaffe mer kunnskap bl.a. om geologien og biologien i området. Dette er et arbeid som har foregått ved deltakelse fra 26 institusjoner og hvor nesten 100 personer har deltatt. Resultatet av dette arbeidet ble fremlagt 15. april 2010 i en rapport fra Faglig gruppe. Det er utarbeidet en mengde underlagsrapporter om svært mange tema. Disse danner grunnlaget for den vurdering som er foretatt av Risikogruppen, Overvåkningsgruppen og Faglig Gruppe.

Av resultater som framkommer i dette arbeidet er det vist til at økosystemet med dagens aktivitet, basert på de indikatorer som er valgt ut, både har positive og negative trender. Av positive trender er det påpekt at fiskebestandene i all hovedsak er i en positiv utvikling. Denne beskrivelsen er identisk med de siste råd fra ICES.

4. Det er flere faktorer som ikke forklares i rapporten, men hvor trendene omtales som negative. Ett eksempel på dette er nedgang for flere sjøfuglarter i sørvestlige del av utredningsområdet, en nedgang man ikke kan forklare. I det samme område er det svært gode forekomster av viktige fiskebestander.
5. Gjennom MAREANO er det foretatt en grundig kartlegging av havbunnen i enkelte avgrensede områder. Disse undersøkelsene viser at det her er et rikt biologisk samfunn i et område hvor det har vært stor fiskeriaktivitet i svært mange år. Hvorvidt dette er spesielt i

forhold til andre områder er ikke avklart. I nordligere områder er det funnet trålspor, uten at det er påvist negative effekter. Dette er underkommunisert både fra prosjektledelsen i MAREANO og fra overvåkningsgruppen.

6. Norges Fiskarlag har Landsmøtevedtak i 2007 og i 2009 slått fast at det i områdene Nordland VI, Nordland VII og Troms II ikke må settes i gang petroleumsaktivitet. Dette begrunnes med at disse områdene er svært viktige for fiskerinæringen, både biologisk og aktivitetsmessig.
7. Det som nå er framlagt fra Faglig gruppe endrer ikke standpunktet Landsmøtet har tatt for disse områdene. Et av de klareste råd fra Faglig gruppe er at den kunnskap som ble lagt til grunn for å utpeke hva som er sårbare områder, er blitt styrket gjennom prosessen som nå er gjennomført.
8. Norges Fiskarlag har i landsstyresak ../10 vedtatt at oljevernberedskapen må styrkes, ikke bare i områdene utenfor Lofoten og Vesterålen, men for hele norsk økonomisk sone. Spesielt må det settes krav til en bedre effektivitet i den kystnære beredskapen enn det som er i dag.
9. Norges Fiskarlag registrerer at mange viser til at en risiko for en ulykke er lav. Det er da viktig å huske på at en ulykke skjer som følge av en svikt i et system – teknisk eller menneskelig – og ikke som følge av en statistisk beregning. Statistikken kan kun si noe om sannsynligheten for at en ulykke kan oppstå, men ikke om hvilken menneskelig feilhandling som vil føre til et uhell som igjen kan utvikles til en alvorlig ulykke eller et akuttutslipp. Dette gjelder både for skipstransport så vel som petroleumsvirksomhet.

Ved revidering av den helhetlige forvaltningsplanen var det forventet å få en vurdering av hvilke konsekvenser en økt aktivitet fra eksempelvis petroleumsnæringen ville gi på det marine systemet. Det kan konstateres at dette ikke er gjennomført, og man er like langt nå som før forvaltningsplanen forelå.

Fisk, seismikk og arealproblematikk

10. Følgeforskningen som omsider ble gjennomført, ga det svaret fiskerne lenge har hevdet. Det er skremmeeffekt på voksen fisk. Fisken økte svømmeaktiviteten i området det ble skutt seismikk og fangstene gikk ned.
11. Norges Fiskarlag vil framheve de arealkonfliktene som har oppstått og rimelig sikkert også vil oppstå i forholdet mellom fiskeri og oljeindustrien. Dette har vært og er et betydelig konfliktområde som Fiskarlaget lenge har påpekt, uten at det er vist spesiell interesse fra myndighetene for å finne akseptable løsninger. Dette vil ytterligere forsterkes når det etableres offshore vindmøller i tillegg til petroleumsvirksomheten.

Det areal som de ikke åpnete områdene utgjør, er viktig gjennom hele året for den lokale flåten, men også viktig for en svært stor del fremmedfartøy i torske- og sildefisket. Foreliggende dokumentasjon over fiskeriaktivitet viser bare til sporingsdata, men Norges Fiskarlag vil understreke at i de fleste områder foregår det også en aktivitet av fartøy som ikke har vært pålagt sporing. Den totale fiskeriaktiviteten er mye større enn det som så langt er dokumentert. I tillegg er sokkelen svært smal i forhold til andre områder. Av denne grunn blir konsekvensene for fiskeri mye større ved forventet normal petroleumsaktivitet i området, enn det man har registrert i andre områder.

Introdusert arter

12. Norges Fiskarlag viser til at det i det faglige grunnlaget er vist til konsekvensene i bl. a. Varangerfjorden som følge av veksten i kongekrabbebestanden.

Det som dokumenteres her, bør tas på alvor fra forvaltningsmyndighetene. En ignorering av konsekvensen kan raskt føre til at enkelte arter gis vanskeligere forhold for å beholde

bestanden på et optimalt nivå. Dersom bestanden av kongekrabbe også beiter på gyteprodukter av eksempelvis lodde, kan dette føre til store endringer i det økonomiske systemet.

13. Norges Fiskarlag krevde tidlig en hard beskatning av kongekrabben for å hindre at den ble et problem for annet fiskeri. Myndighetene valgte i stedet å eksperimentere med en introdusert art gjennom å forvalte den som en ressurs. I alle andre sammenhenger velger man å sette inn store ressurser på enten å utrydde introduserte arter eller legge forhold til rette for naturlige arter. For kongekrabbe som er en introdusert art, brøt norske myndigheter de avtaler de selv har vært med på å forhandle fram.

Konsekvensen er at flere fiskere enn de som gis rett til et fiske innenfor kvoteregulert område har problemer med kongekrabben i forhold til annet fiskeri. Dette til tross, gis de ingen mulighet til å kompensere for disse tapene.

Forvaltning av sjøpattedyr

14. Det er i det faglige grunnlaget ikke foretatt noen vurdering av hvor store bestander av sjøpattedyr systemet kan ha, dersom det samtidig skal drives et fiskeri. Dette er beklagelig, da denne ressursen som har kunnet vært høstet, nå i stor grad vokser i alle områder. Konsekvensen av dette burde vært vurdert av faglig gruppe.

Endringer i sysselsetting ved økt aktivitet

15. Det er gjennomført en analyse over forventet effekt ved åpning av områdene utenfor Lofoten og Vesterålen for petroleumsaktivitet.

Det er to forhold som bør legges inn som mulige scenario i en slik analyse. For det første har det i langt tid vært signalisert at det for Nordsjøen og delvis Norskehavet kan bli en nedtrapping i aktivitet. Dette fører til at flere av de som i dag er innenfor petroleumsaktiviteten vil kunne overføres til områdene utenfor Lofoten og Vesterålen. Dette vil gi arbeidsplasser i regionen, men dersom det ikke er knapphet på kvalifisert arbeidskraft for denne type jobber, blir det ikke nyttilsettinger, men mer en overføring av arbeidskraft.

Et annet forhold er at fiskeflåten sliter med å holde på sertifikatpliktig personell, da disse søker til jobber i offshoreflåten. Det vil være den totale aktiviteten i norske områder og interessen fra denne delen av fiskerne som vil avgjøre hvordan framtidig konkurranse om arbeidskraft utvikles.

16. Norges Fiskarlag mener mye kan motvirkes ved å gi fiskeflåtene samme økonomiske rammebetingelser som for offshoreflåten.

Konsekvensutredning av området

17. Under høringskonferansen var det flere lokale og regionale politikere som krevde at området måtte konsekvensutredes for å få fram kunnskap om hva samfunnet vinner / taper ved en åpning eventuelt ikke åpning for petroleumsvirksomhet.
18. En konsekvensutredning kan vanskelig gi særlig ny informasjon enn det som i dag foreligger i det faglige grunnlaget. Et forhold som ikke er omtalt, er de samfunnsøkonomiske konsekvenser ved en åpning. Mye av dette grunnlaget ligger likevel i delrapporter for flere næringer, og det blir på mange måter kun en sammenstilling og konkludering av det sammenstilte materiale som da foretas i en konsekvensutredning.

Norges Fiskarlag kan ikke se behovet for å igangsette konsekvensutredning ut over de delrapporter som nå er tilgjengelig. I tidligere utredninger som har ført til at områder ikke er blitt åpnet, har det ikke foreligget et så grundig faktagrunnlag som i dette tilfellet.

Landsstyret viser ellers til kommentarer til enkelte grunnlagsrapporter, oversendt i eget skriv.”

Med hilsen
NORGES FISKARLAG

Jan Skjærø

Elling Lorentsen

Kopi til: Medlemslaga
Fiskeri- og kystdepartementet
Olje- og Energidepartementet
Fiskeridirektoratet
Oljedirektoratet
Direktoratet for Naturforvaltning

Vedlegg: 0

Miljøverndepartementet
Postboks 8013 Dep.
0030 OSLO

Vår dato
15092010

Vår referanse
201000087/4-541.0

Vår saksbehandler
Elling Lorentsen, tlf. 73 54 58 71

Deres referanse

HELHETLIG FORVALTNINGSPLAN FOR BARENTSHAVET - LOFOTEN; kommentarer til enkeltrapportene

Norges Fiskarlag behandlet oppdateringen av Helhetlig forvaltningsplan for Barentshavet – Lofoten, og det vises til egen ekspedisjon av dette vedtaket.

Det er i tillegg nødvendig å gi noen kommentarer til de enkelte underlagsrapporter og faglig gruppes rapport.

DET FAGLIGE GRUNNLAGET FOR OPPDATERING.

Norges Fiskarlag registrerer at det er et omfattende arbeid som er lagt ned for å oppdatere kunnskapsgrunnlaget for revidering av helhetlige forvaltningsplan for Lofoten Barentshavet. Arbeidet er utført med deltakelse fra 26 institusjoner og over 100 personer.

I et arbeid hvor det framkommer slike mengder informasjon som tilfellet er for denne revideringen, kan det for mange bli uoverkommelig å gå inn i alle bakgrunnsrapporter eller å foreta et ”dypdykk” i det faglige grunnlaget som foreligger for oppdatering av forvaltningsplanen. Det må da forventes at de rapporter som er grunnlagsmateriale for den faglige oppdateringen, er vurdert og benyttet på en slik måte at det er et faglig forsvarlig grunnlag som legges til grunn for revisjonen.

For de fleste kommersielle arter som er i utredningsområdet er det meget positive utsikter. Både torsk, hyse, sild og lodde har en bestandssituasjon man må langt tilbake for å finne tilsvarende positive utvikling for. Det er også positivt at forskerne nå beskriver interaksjonen mellom sild og lodde på en måte som gjør at forvaltningen av disse, sammen med andre store bestander, kan gjennomføres med et flerbestandsblikk framfor forvaltning av enten sild eller lodde. Konsekvensene ved forskjell i forvaltningsvalg, går fram av beskrivelsen i det faglige grunnlaget.

MAREANO har bidratt til å kartlegge mindre deler av havbunnen i forvaltningsplanområdet. Norges Fiskarlag mener at dokumentasjonen gjennom Mareano blant annet viser at områdene utenfor Lofoten og Vesterålen er spesielle, og at det derfor ikke bør tillates petroleums-virksomhet her. For enkelte områder er det dokumentert et større biologisk spekter av arter enn mange kanskje forventet, også i områder hvor det foregår et relativt intensivt fiske gjennom hele året.

Lederen i faglig gruppe uttalte ved framleggelse av resultatene, at det ikke foreligger kunnskap som tilsier endringer i eksisterende ”vern” eller omdefinering av sårbare områder.

Norges Fiskarlag slutter seg til denne konklusjon.

Norges Fiskarlag representerer en næring der råstoffet hentes fra havet. Da er det helt avgjørende at det ikke kan stilles spørsmål ved kvalitet eller mulige fremmedstoffer i fisken. Det er dette som må være styrende for framtidig aktivitet, ikke minst i dette forvaltningsplanområde.

Norges Fiskarlag har tatt en gjennomgang av noen av grunnlagsrapportene som danner utgangspunkt for det samlede faglige grunnlaget. Disse er valgt ut fra at dette er aktuelle problemstillinger i forhold til det biologiske miljø, som fiskerne er avhengig av for å kunne utøve sin virksomhet.

Det faglige grunnlaget for oppdateringen.

I sammendraget gjøres det oppmerksom på at det ikke er gjort en vurdering av miljøsiko i hele forvaltningsplanområdet. Det er beklagelig at det ikke foretas noen vurderinger for hele forvaltningsområdet, ettersom dette bør være et av hovedmålene for arbeidet. Dagens forvaltning er en styring av de enkelte sektorer uten å ha en helhetlig tilnærming av risiko.

Arbeidet som er gjennomført har hatt et felles utgangspunkt for alle involverte institusjoner. Mye av det som presenteres er modeller, som både kan være usikre, ufullstendige og eller det kan være vanskelig å se resultatene. I det faglige grunnlaget er det forventet at alle underlagsrapporter er undergitt samme faglig vurdering, og ikke bare "lagt til side." Et eksempel er oljedriftsmodelleringene, hvor både Det Norske Veritas og StormGeo har vært involvert. I det faglige grunnlaget er det kun Det Norske Veritas som er gjengitt. Spørsmålet blir da om rapporten fra StormGeo er tatt inn og eventuelt på hvilken måte.

Akutt utslipp og oljevernberedskap.

Ved offentliggjørelsen av rapporten, gjorde lederen for Faglig gruppe det klart at tid og sted for et akutt utslipp ville ha større betydning enn mengde utslipp. Faglig gruppe burde i denne sammenheng vurdert modellen og konklusjonene fra StormGeo, som blant annet har beregnet at en større mengde olje fra et 2-dagers utslipp vil nå land, enn hva som framkommer fra DNV. Når henvisningen bare gis til DNV-modellen, undrer en seg om dette er fordi den gir "et snillere resultat" for biologiske ressurser som strand, sjøfugl og fisk, enn det StormGeo modellen gir.

Norges Fiskarlag vil understreke at det er av mindre betydning at det er avvik i mengden som strander. Det som er interessant å få klarlagt, er hvorfor resultatene i disse to modellene avviker så mye. Konsekvensene ved bruk av StormGeo-modellen kan være at større områder tilgrises innenfor et kortere tidsbilde enn det som DNV antyder. Faglig gruppe bør gå gjennom de forutsetninger og påvirkningsfaktorer som legges til grunn i de to modellene og finne ut hvorfor det er avvik.

StormGeo påpeker at oljeflaket underveis deformeres som følge av lokale strømforhold i området, noe som tydeliggjør viktigheten av gode strømdata for spredning og transport av oljeutslippene.

Norges Fiskarlag har tidligere hevdet at oljevernberedskapen er for dårlig, både i forhold til akutte utslipp fra skipsuhell og fra petroleumsvirksomheten. Dersom StormGeo's beregning er "mer riktig", vil dette tilsi at større områder vil bli berørt av et mer "normalt" utslipp i områdene utenfor Lofoten og Vesterålen.

Myndighetene har tydelig hastverk med å øke aktiviteten i de nordlige områdene. I den forbindelse er det helt avgjørende at umiddelbart gjennomføres forbedringer i oljevernberedskapen, både innenfor NOFO-systemet og innenfor det interkommunale samarbeidet. Erfaringene fra ulykken i Mexico-gulfen skulle være tilstrekkelig til å forstå hva som kan skje utenfor norskekysten, dersom en tilsvarende hendelsen skulle skje her.

Norges Fiskarlag viser også til følgende sitat,;

"Ny forskning viser at fiske utsatt for laver nivåer av oljekomponenter i produsert vann over tid kan utvikle skader på arvematerialet, modnes senere og få redusert vekst

(Holth, T.F.2009)”

Tilsvarende problemstillinger framkommer også i en workshop arrangert av AkvaplanNiva. Dersom ny kunnskap tilsier at oljekomponenter kan gi slike resultat, kan konsekvensene for de biologiske ressursene i bl.a. dette område blir større enn det som så langt har vært skissert.

Norges Fiskarlag krever at disse resultatene/problemstillinger klargjøres umiddelbart, og før aktivitetsnivået fra petroleumsindustrien økes utover dagens nivå. Dersom dette er i nærheten av sannheten, kan kanskje også noe av ”systemendringene” i Nordsjøen delvis forklares.

Sameksistens olje – fisk.

I kapittel 3 – Menneskelig aktivitet – gis en beskrivelse av aktiviteter i utredningsområdet. I forbindelse med petroleumsaktivitet skrives følgende:

”Sameksistens med andre næringer har helt siden oppstarten av petroleumsvirksomheten på norsk sokkel stått sentralt. Særlig har forholdet til fiskeriene vært viktig”

Norges Fiskarlag beklager å måtte si at det er vanskelig å se myndighetenes bidrag for å vektlegge fiskerienes muligheter. Dette gjelder både når det utdeles nytt areal eller foretas seismiske undersøkelser. Gjennom alle tildelinger foretatt enten gjennom ordinære konsesjonsrunder eller i TFO-ordningen, har viktige fiskefelt først blitt tatt ut, for så senere å bli innlemmet. Seismisk aktivitet har ikke bare økt innenfor hele norsk økonomisk sone. Det benyttes stadig større fartøy med flere og flere kabler. Arealene for undersøkelsene øker, og går på bekostning av fiskernes mulighet for å drive effektivt og lønnsomt.

I kapittel 3.1.1. i underlagsrapporten ”**Konsekvenser for fiskeri av petroleumsvirksomhet...**” skriver Acona Wellpro at ”*det er dokumentert at voksen fisk kan bli skremt av lydbølgene fra seismisk datainnsamling.*” ”*Skremmeeffektene som følge av seismikk kan medføre fangstreduksjoner. Disse vil variere fra art til art pga fysiologi, adferd mv, og mellom de forskjellige redskapstypene.*”

Oljedirektoratet, Fiskeridirektoratet og SFT (nå KLIF), er alle enige om at lokal fangstreduksjon er dokumentert, uten at begrepet ”lokal” gis en definisjon.

Styringsgruppen (OD, FIDIR og SFT) viste til at siden næringsgruppen ikke ble enig om en generell minsteavstand, kunne heller ikke styringsgruppen tilrå en minsteavstand mellom fiskeriaktivitet og seismisk aktivitet. I næringsgruppen var representanter for seismikkindustrien ikke interessert i å få på plass en minsteavstand mellom fisk og seismikk. Begrunnelsen var at en forsvarlig avstand – basert på foreliggende kunnskap - ville føre til vanskeligheter for gjennomføring av seismisk aktivitet. Dette bekreftes i andre grunnlagsrapporter som foreligger.

HI's følgeforskning og fangstdataundersøkelser.

I området for den seismiske undersøkelser i regi av Oljedirektoratet og som er grunnlaget for HIs undersøkelser, er det særlig sei og hyse som fiskes med garn, juksa, snurrevad og line. Fiskerne har i dette område søkt og fått utbetalt både erstatning for tapt fangst etter seismikk, og vært gitt økonomisk kompensasjon for å unngå at det ble satt ut redskap, som kunne komme i konflikt med de seismiske undersøkelsene.

I kapittel 3.1.2. i det faglige grunnlaget gjennomgås HI's undersøkelser i 2008 og 2009. I 2008 ble det foretatt en analyse av fangst levert i området, og konklusjonen var at det ”*med unntak av i garnfisket etter sei og hyse ikke dokumenteres påvisbare negative effekter av seismikkskytingen*”. Resultatene kan vanskelig leses på annen måte enn at det ble påvist negative effekter fra seismikk. Dette til tross for at dataene benyttet, ikke er innsamlet for dette formålet.

Dette ble bekreftet gjennom undersøkelsene i 2009, hvor akustiske målinger viser at seien som var i området trakk ut og ikke vendte tilbake. For enkelte arter (blåkveite spesielt) ble det registrert økt fangst i garn, men ikke for line. Dette samsvarer med fluktreaksjon og adferdsendring. Garn som står slik til i forhold til topografi og skremmekilde, vil "samle opp" den fisken som trekker unna skytingen. For line vil fisken ikke bite på agnet når det er på "flukt".

At det tidlig i undersøkelsesperioden ikke var påvist reduksjon i fangst av hyse på line, skyldes avstand og topografi. Når det seismiske fartøy nærmet seg linen, falt fangsten på samme måte som dokumentert i andre undersøkelser.

I kapittel 3.1.2 blir det uttalt at det er "*konfliktpotensial med lokale fiskerier mesteparten av året. Konfliktpotensialet er størst for fiske med konvensjonelle redskaper som garn og line.*"

Norges Fiskarlag er uenig i at konfliktpotensialet i dette området er størst for garn og line. I det som er vist med hensyn til skremmeeffekt fra seismisk skyting og hva som skjer med tilgjengelighet, er det helt klart at også andre redskaper vil bli berørt på samme måte som garn og line. Dette gjelder for alle arter som det fiskes på i området.

I Faglig rapport vises det til at det i OSPAR QSR 2010 heter at

"undervannstøy, som i tillegg til seismikk omfatter sonar, motor- og propellstøy kan påvirke havets levende organismer gjennom effekter som spenner over et vidt spekter fra i verste fall dødelig, midlertidig eller permanent tap av hørsel, flukt og andre former for endret atferd" (s 147)

At propellstøy fra eksempelvis fiskefartøy skal ha slik effekt, er uforstående. Dette burde være tilstrekkelig bevist gjennom fiskeflåten sin aktivitet, da propellstøyen de genererer ikke kan påvirke fiskens adferd negativt. Skulle så være tilfellet, ville flåten hatt store problemer med å fange fisk eller sjøpattedyr.

Norges Fiskarlag har registrert utspill om at det ikke vil bli skutt mer seismikk i områdene Lofoten, Vesterålen og Troms, dersom det blir åpning. Erfaringer høstet fra andre områder tilsier at dette trolig ikke kan være riktig. Det er under "framtidig kunnskapsbehov" satt opp behov for undersøkelser av Vestfjorden. Spørsmålet er om dette er et område som ligger innenfor forvaltningsplanområdet eller ikke.

Landsstyret i Norges Fiskarlag vedtok 10. mars 2010 at de siste resultatene fra HI's følgeforskning ble lagt til grunn i en diskusjon om forsvarlig avstand mellom fiskeri og seismikk. Det ble også krevd at Fiskeri- og kystdepartementet og Olje- og Energidepartementet tok nødvendige grep i denne forbindelse. Så langt er dette ikke etterkommet fra myndighetene.

Dersom ikke myndighetene tar ansvar for å forbedre sameksistensen mellom fiske og olje, vil konfliktene mellom fisk og seismikk fortsette. Det er Norges Fiskarlags krav at det blir satt en minste avstand som definerer hva som er forsvarlig avstand mellom fisk og seismikk. Fiskeridirektoratets vurdering av dette, som også støttes av foreliggende undersøkelser, bør inngå som grunnlag for en slik minste avstand. Foreliggende kunnskapsgrunnlag støttes også av det OSPAR uttaler om støy og effekt på fisk.

Samlede konsekvenser i økosystemet.

I tabell 6.4.1.1 i det faglige grunnlaget, er det en nedgang i totalt antall timer for norske fartøy over 24 meter.

Det gjøres ingen nærmere analyse av dette, men flere plasser går det igjen at strukturering har ført til færre fartøy. Det er blitt færre fartøy, men fangstgrunnlag er økt. Nedgang i totalantallet av timer i forvaltningsplanområdet kan kanskje forklares med endringer i rekeflåten sin drift og høye kostnader, og

at større fartøy (autoline) ”sprer” sin aktivitet på flere områder (utenfor forvaltningsplanens område).

I tabell 6.4.1.2 i det faglige grunnlaget er det gitt en oversikt over endringer i påvirkning fra menneskelig aktivitet. Under *Fiskebestander* er det for ”Ytre påvirkning” ingen registrerte endringer. Oppsummert i samme tabell, heter det at de samvirkende endringer fra ytre påvirkning kan kanskje forklares med høyere temperatur.

Det kan da stilles spørsmål om det er noen ytre påvirkninger som resulterer i at torsk ikke gyter i indre deler av Vestfjorden, men står på yttersiden av Lofoten og Vesterålen.

For sild er det trolig *bestandsstørrelsen* som er årsak til at den har trukket ut av Vestfjorden og nå står i åpent hav.

Gjennom SEAPOP er det vist til at det er nedgang for flere sjøfuglbestander. Mye oppmerksomhet har vært rettet mot fiskeriene som mulig påvirkningsårsak.

Norges Fiskarlag hadde forventet at det snart kunne foreligge noe mer detaljert forklaring på hvorfor det er registrert nedgang i flere av sjøfuglbestander, samtidig som det dokumenteres rike årsklasser av bl.a. sild og lodde i forvaltningsplanområdet.

En kartlegging og vurdering av dette, bør bli en prioritert oppgave for arbeidet innenfor SEAPOP og forvaltningsplanen.

Fremmede arter

Norges Fiskarlag krever at foreliggende kunnskap om konsekvenser av fremmede arter blir framlagt slik at forvaltere og opinionen forstår hva som skjer om det ikke tas grep på et tidlig tidspunkt.

Et eksempel her er kongekrabben, en art fiskerne har hevdet burde beskattes hardt, for på den måten å begrense dens mulighet for å befestes i større områder. Myndighetene har ikke gått inn for en slik strategi, men har ønsket å forvalte den som en ressurs. Resultatet dokumenteres nå gjennom undersøkelser i Varangerfjorden, hvor havbunnen flere steder er ”lagt øde”.

Dersom myndighetene behandler andre arter på samme måte som kongekrabbe, kan dette bidra til at økosystemets sammensetning endres. Dette er i motstrid til ett av hovedformålene med Forvaltningsplanen, hvor en gjennom forvaltningstiltak skal sikre at økosystemet ikke endres.

Norges Fiskarlag krever at myndighetene tar forvaltningsansvaret alvorlig med hensyn til introduksjon av fremmede arter også i områdene Barentshavet og områdene utenfor Lofoten, og at det ikke bare fokuseres på hummeren eller stillehavsøstersen i sør.

Det faglige grunnlaget fra *Faglig Forum*, *Overvåkningsgruppen* og *Risikogruppen* viser i tillegg flere felt hvor det er behov for mer kunnskap. Mer kunnskap generer større behov for modellbygging. Det blir raskt spørsmål om hvilke modeller kan benyttes for å forklare endringene.

Rapporten er en oppdatering av gjeldende kunnskap. Ut fra denne oppdateringen er det ingen endring i tilråding for hvilket aktivitetsnivå som bør være i utredningsområdet. Det gis imidlertid klart uttrykk for at det ikke er grunnlag for å endre hva som er sårbare områder eller endre de restriksjoner som tidligere er nedfelt for disse.

En av grunnlagsrapportene – *”Verdifastsetting av samfunnsmessige konsekvenser av akutt forurensning”* – tar for seg muligheten for å sette en pris på akutt forurensning, og den konkluderer med at det bør utarbeides en modell for ”konsekvenser for samfunnet av et akutt utslipp til sjø”.

Metoden vil kunne bidra til å synliggjøre kostnadene ved et akutt utslipp, da basert på andre faktorer enn det som hittil er presentert. Dette blir en akademisk øvelse, da det fortsatt er mangel på kunnskap

om effekten av akutt utslipp til sjø, eksempelvis for ”langtidsvirkningene” for en fiskebestand.

Under begrepene *”Direkte bruksverdi – Fiskeri”* og under *”Ikke-bruksverdi”* vil modellen se på muligheten for å *”tilrettelegge for at kystfiskerne kan operere i andre områder”*. En årsak til at mange kystfiskere ikke flytter til andre fiskeområder, er at den lokale tilknytning til område og lokalsamfunn er sterk. Samtidig er mulighetene for å utøve fisket best i disse områdene, basert på den drift fartøyene har. Fiskeri med stor grad av mobilitet, utøves i hovedsak av større fartøy, men der driften ofte er planlagt fra årets begynnelse. Disse har andre fasiliteter som muliggjør et slikt driftsopplegg.

Dersom et akutt utslipp oppstår, og det får konsekvenser for framtidig rekruttering i en slik størrelse at det fører til reduksjon i kvotene, vil dette være en situasjon som kan vare ved i flere år. I en slik situasjon vil det ikke være tilstrekkelig bare å tilrettelegge for at kystfiskere skal kunne operere i andre områder. Det må også være et driftsgrunnlag og tilgjengelig areal for at dette kan være et alternativ.

Norges Fiskarlag ser at modellen kan gi indikasjoner på hva som er konsekvensene for samfunnet ved et akutt utslipp, men vil allerede nå understreke at det er de biologiske konsekvensene, som fortsatt er uløst, som vil ha størst innvirkning på et kostnadsoverslag. Som indikasjon på hva bruksverdien av havet (indirekte og direkte) utgjør, kan rapporten fra UiTø/NORUT være veiledning for mange av de ”verdier” som er lagt inn i den foreslåtte tabell.

Miljøteknologi.

OD har laget en rapport som kartlegger tilgjengelig miljøteknologi for leteboring og produksjon. Denne rapporten gir en grei oversikt over foreliggende teknologi. Dette kan tolkes som man er tilfreds med de løsninger som industrien så langt har kommet fram med.

Eksempel på dette er leteboringen ved Morvinfelt som ligger i et område med mye koraller. Fokus ble her satt på hvordan unngå utslipp av borekaks. Borekaket ble samlet opp i en ”sekk” som så ble transportert utenfor (?) korallområdet. Det er et stort paradoks at de samme områdene er stengt for fiskeri, nettopp for å ta hensyn til korallene og det biologiske mangfoldet.

Norges Fiskarlag har registrert at topphulls boring i Barentshavet ikke nødvendigvis er det samme fra en brønn til en annen. Mengden borekaks som da dumpes, vil også variere. Norges Fiskarlag har ikke registrert at det er noen som stiller spørsmål ved om dette kan ha konsekvenser for miljøet.

Konsekvenser for fiskeri av petroleumsvirksomhet og akuttutslipp

Grunnlagsrapporten utarbeidet av Acona Wellpro gir et godt bilde av aktiviteten i de uåpnede områder utenfor Lofoten og Vesterålen. I tillegg gis en beskrivelse av hvilke problemer fiskeriene kan få dersom det oppstår akutt utslipp.

I rapporten er det vist til at fiskerne som deltar i sesongfiskeriene i gruppe 1 (lukket gruppe), har større mulighet til å fiske sine kvoter senere på året, om et akutt utslipp vil føre til restriksjoner i fisket. Dette til forskjell fra fartøy som deltar i åpen gruppe (gruppe II).

Det er en ”tradisjonell feil” som gjøres her. Fartøy som deltar i sesongfiskeri, deltar der fordi det er mest rasjonelt å fiske en større del av tildelt kvote når fisken har trukket inn mot kysten. Dette gir de mindre mobile kystfartøyene mulighet til å fiske kvotene de tildeles mest mulig rasjonelt.

Dersom fartøyene blir hindret fra å fiske når fisken er tilgjengelig, må de bruke lengre tid på å ta deler av kvoten, uavhengig av om de har garantert kvote eller ikke. Samtidig går dette ut over fisket etter andre arter, som normalt gjennomføres etter sesongfiskeriet på eksempelvis torsken nettopp fordi artene da er mest tilgjengelig. Det må også tas hensyn til at de aller fleste fiskeri er kvoteregulert, slik at mulighetene for å kompensere tapt torsk kvote, ikke er mulig.

Norges Fiskarlag har lenge hevdet at det er som følge av fiskeriaktiviteten at områdene i Lofoten og Vesterålen er populære mål for turisme, da det er imagebildet skapt gjennom fiskeriaktiviteten, naturen

og fiskeværene mange kommer for å oppleve. En inntreden av petroleumsindustrien i disse områdene kan forstyrre dette imagebildet. Konsekvensen av dette er vanskelig å forutse, men kostnadene for turistnæringen kan bli økte.

Med hilsen
NORGES FISKARLAG

Jan Skjærvø

Elling Lorentsen

Kopi til: Medlemslaga
Vedlegg: 0